

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

Освіта збереже Україну!

Матеріали II Всеукраїнських Прокопенківських читань
(14 червня 2023 року)

м. Харків

ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ Мармаза О. І.	154
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ Масич В. В., Малець Є. Б., Сергєєв В. М.	159
ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Масюк О. М., Титаренко Л. І.	162
РОЛЬ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПЕДАГОГІКИ У РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ Небитова І. А.	166
НОВІ ВИМОГИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СВІТУ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ Олійник Ю. О., Мельникова О. В.	170
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ Г.С. СКОВОРОДИ Олійник О. М.	176
МОЖЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ Остапенко Л.П., Кабанська Г.А.	182
АДАПТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ВИМОГ СУЧАСНОСТІ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ І ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК Остапенко А. В.	186
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ІНТЕРВ'Ю В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ Пінський О. О., Плетньова К. О.	191
РОБОТА ЕКОЛОГОБІОЕТИЧНОГО ЦЕНТРУ ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Пінський О. О.	196
ПРОФЕСІЯ ВЧИТЕЛЯ – ДОЛЯ ДЕРЖАВИ Плахтєєва В. І.	201
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ Прищепов М. М.	208
ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РФ У КОНТЕКСТІ ПОГЛЯДІВ І.Ф. ПРОКОПЕНКА ПРО РОЛЬ ОСВІТИ Радченко Л. П., Соляр В. В.	212
ФІЛОСОФІЯ ВИХОВАННЯ Г. С. СКОВОРОДИ – ОРІЄНТИР ДЛЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ Радчук О.В.	219
АКМЕОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ ВИКЛАДАЧА Дін Жуцзе, Рибалко Людмила	223

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ІНТЕРВ'Ю В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ

Пінський О. О.

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна, e-mail: al_pin@ukr.net

Плетньова К. О.

здобувач першого бакалаврського рівня освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна, e-mail: ekaterina.pletneva0987@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10116012>

У сучасному світі, де професіоналізм та освіта відіграють ключові ролі в розвитку суспільства, фахова підготовка педагогів має велике значення. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів забезпечує система традиційних та інноваційних методів підготовки фахівців.

Сьогодні широкого поширення набувають інноваційні методи навчання. Використання інтерактивних технологій дозволяє неформально залучити здобувачів освіти до навчального процесу та за умов сучасної онлайн-освіти може ставати основним джерелом самонавчання.

Методи навчання, які спираються на міжособистісну взаємодію, дозволяють організовувати навчання таким чином, щоб усі здобувачі брали участь у пізнавальному процесі й кожен із них сприяв навчанню інших, активному обміну інформацією та ідеями. Такі стосунки дозволяють не тільки опанувати знаннями, а й розвивати комунікативні навички: уміння слухати інших, оцінювати різні точки зору, розмовляти, активно й помірковано відстоювати свою думку, брати участь у дискусіях, приймати персональні або спільні рішення, розвивати толерантність.

Зрозуміло, що за інтерактивного, міжособистісного навчання здобувачі беруть більш активну участь у навчальній діяльності, активніше моделюють можливі професійні ситуації, виконують творчі та дослідницькі завдання,

ведуть обговорення з іншими, навчаються точніше обґрунтовувати точку зору та наводити аргументи, розробляють стратегії власної ефективної поведінки в різних ситуаціях, навчаються говорити чистою, правильною українською мовою.

Основним завданням викладача, учителя є створення умов для активної діяльності здобувача знань. Інтерактивні методи частіше здатні викликати глибокий інтерес у здобувачів, вони заохочують участь кожного в навчально-виховному процесі, звертаються до почуттів кожного учасника, сприяють ефективному засвоєнню матеріалу, мають багатогранний вплив на учасників навчання, дозволяють надавати відгуки, формувати життєві навички та сприяють зміні поведінки [1].

Цікавим і відносно малодослідженим на сьогодні є метод інтерв'ювання. Його використання в професійній підготовці педагогів має значний потенціал і перспективи для покращення якості загальної і спеціальної педагогічної освіти. Аналіз наукових джерел дозволив виділити науковців, які вивчали метод інтерв'ю, а саме: М. Бармакулов, С. Белановський, Є. Голанова, Н. Заїгіна, І. Капичникова, К. Ларіна, М. Лукіна, М. Подолян, Є. Пронін, О. Сак, В. Сиченков, О. Тертичний, О. Шевчук тощо. О. Френкель визначає інтерв'ю «як вторинний жанр масової комунікації, який носить публічний характер з елементами офіційних чи неофіційних стосунків в залежності від характеру взаємин між учасниками спілкування» [2]. Популярність жанру інтерв'ю в усіх його різновидах та перехідних формах (бліц-інтерв'ю, бліц-опитування, бесіда, анкета, інтерв'ю-монолог) свідчить про відкритий характер масово комунікаційних процесів і є реакцією на запити розвитку суспільства.

На нашу думку, метод інтерв'ю може бути ширше використаний в освітньому процесі, зокрема в закладах вищої педагогічної освіти. Він може бути ефективним інструментом для збору інформації про життєві та педагогічні уподобання, ступінь градації знань, досвід, особистість і мотивацію здобувачів освіти.

У 2022-2023 навчальному році, в умовах ведення воєнних дій, заклади вищої освіти України вимушено проводили свою діяльність у дистанційному режимі. Це стосувалося також і Еколого-біоетичного центру як структурного підрозділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Усі заплановані семінари було вирішено проводити з використання сучасних методів і технологій, зокрема і застосуванням методу інтерв'ю як на етапах підготовки, так і безпосередньо під час проведення зустрічей. Цей метод дозволяє легше створити атмосферу відкритості, довіри та співпраці між дослідником і респондентом і, відповідно, міжпрофесійним учителем і учнем, надаючи додаткових можливостей для швидкого вдосконалення педагогічного досвіду, формування справжньої повноцінної педмайстерності. Педагогічне інтерв'ювання дозволяє отримати багато цінної інформації, яку не завжди можна здобути іншими методами дослідження.

Для членів Еколого-біоетичного центру це надало додаткову можливість пошуку і застосування цікавих додаткових інформаційних джерел спеціальної психолого-педагогічної і природничо-наукової тематики, що забезпечувало створення більшої кількості запитань залежно від дидактичних завдань, ступеня підготовленості ведучого спікера, рівня загальної зацікавленості.

На нашу думку, під час навчального інтерв'ю необхідно враховувати такі складові, як логічність, коректність, обсяг формулювання запитань та їх послідовності, психолого-педагогічні вимоги до побудови спілкування, темп і загальний час проведення зустрічі. Ця форма викладання матеріалу і способу отримання зворотної інформації є психологічно і дидактично вигідною, бо саме інтерв'ювання як метод може створити практично повну ілюзію особистої участі у спілкуванні кожного, надає можливість «багаторазової» участі у співбесіді, отримувати уявлення про дидактику процесу отримання інформації, щораз подумки вслід за інтерв'юером, «використовуючи» свою послідовність запитань і можливі варіанти відповідей, формуючи власну думку, висновок про рівень знань того, з ким проводять інтерв'ю.

За умов системного навчання і інтерв'юер, і респондент поступово знайомляться з алгоритмом побудови різноманітних видів інтерв'ю. Під час підготовки і проведення навчального інтерв'ю студент-учасник навчається ставити запитання, швидко фіксувати відповіді на заздалегідь підготовлені запитання, формулювати можливі варіанти ситуаційних запитань.

Досвід роботи Еколого-біоетичного центру ХНПУ імені Г. С. Сковороди дозволяє стверджувати, що в умовах дистанційної форми навчання інформативними виявилися інтерв'ю-дискусії із запрошенням фахівців, добре обізнаних у сучасних проблемах. У 2022-2023 навчальному році найбільш цікавими, на думку учасників і гостей, виявилися інтерв'ю з родиною вегетаріанців (02.03.2023) та головою Харківської обласної спілки захисту тварин, лікарем ветеринарної медицини Бондаренком О. (20.04. 2023).

Застосування методу інтерв'ю дозволяє через впровадження одного із принципів ефективного надання освітніх послуг підвищувати привабливість і конкурентоспроможність окремих педагогічних спеціальностей та ЗВПО в цілому.

Відповідно можна говорити про те, що використання подібних методів і технологій дозволяє досягти комплексного результату, що може проявитися в підвищенні практичних навичок здобувачів «для конкретної фахової діяльності та посиленні готовності майбутніх спеціалістів до постійного професійного самовдосконалення» [3].

Отже, дидактична експлуатація методу інтерв'ю в педагогіці ХХІ ст. з усім є недостатньою. Зараз інтерв'ю як метод черпає свої додаткові можливості найчастіше із суміжних сфер – соціології, психології, журналістики, реклами та останнім часом і з такого явища, як блогерство. Ознайомлення здобувачів вищої педагогічної освіти з сучасними методами інтерв'ю – це можлива і зрозуміла тенденція розвитку творчості педагогів загальноосвітньої і вищої школи в Україні. Використання методів інтерв'ю сприяє розвитку навичок сучасної дидактичної комунікації в системі «учитель-учень», зокрема оновленню способів і методів контролю і корекції навчальної інформації, її

осмисленню і рефлексії, і на цій основі швидшого формування професійних компетенцій майбутніх педагогів допомагає зрозуміти їхні педагогічні потреби і можливості як особистостей, поліпшити мотивацію до нелегкої, часто додатково психологічно навантаженої педагогічної діяльності. Забезпечуючи належну підготовку і підтримку у використанні методу інтерв'ювання, ми зможемо покращити якість освіти і підняти рівень престижності педагогічної професії.

Література

1. Сагер Л. Ю. Інтерактивні методи навчання як інструмент маркетингу освітніх послуг. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324229332.pdf>.
2. Френкель О. Жанрова своєрідність інтерв'ю як типу комунікації: портретне інтерв'ю. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6793/Frenkel.pdf;jsessionid=BF33210838CDCAE9EAC0540EED5FB89?sequence=1>.
3. Голік О. В. Інтерв'ю в українській пресі XXI ст. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2312>.